

چکیده ی طرح پژوهشی

شناسایی و ارزیابی وضعیت موجود نهادهای متولی پایش و ارزیابی علم و فناوری

نظام علم فناوری و نوآوری کشور، نظامی گسترده، پیچیده و دارای اجزا و ابعاد رسمی و غیررسمی بسیار است؛ داشتن تصویر کاملی از وضعیت موجود، سیاست‌های حاکم بر نظام، اهداف خرد و کلان آن و عملکرد اجزا و بازیگران متعدد آن، نیازمند شناختی نظام‌مند، منسجم و به‌هم‌پیوسته است که بتواند اطلاعات لازم برای سیاست‌گذار را در جهت پایش و ارزیابی بهینه و مداوم سیاست‌ها و اهداف فراهم آورد. با توجه به تعدد و پراکندگی برنامه‌های ارزیابی که تاکنون در نهادهای مختلف متولی این امر صورت گرفته است و همچنین برنامه‌ها و سیاست‌های مختلفی که در سطوح مختلف تصویب و ابلاغ شده، شناسایی و جمع‌بندی همه آنها ضروری به نظر می‌رسد.

در حال حاضر نهادها و سازمان‌های متعددی به واسطه قانون، وظایف و مأموریت‌های خود یا صرفاً برای رفع نیازهای اطلاعاتی خود، با این موضوع درگیر هستند. همچنین با تدوین اسناد جدید به طور متناوب وظایف و مسئولیت‌های جدید در حوزه سنجش علم و فناوری برای نهادها یا سازمان‌های مختلف تعریف می‌شود. این مسأله علاوه بر دوباره‌کاری و همپوشانی برخی از این فعالیت‌ها، موجب می‌شود بعضاً نتایج متناقضی در سنجش شاخص‌های یکسان حاصل شود که ناشی از استفاده از تعاریف و روش‌های متفاوت اندازه‌گیری و همچنین عدم صلاحیت و برخورداری نهادهای مذکور از دانش و تخصص لازم برای سنجش یا ارزیابی علم و فناوری است. اولین گام برای طراحی و پیاده‌سازی نظام پایش و ارزیابی آسیب‌شناسی آن می‌باشد. در آسیب‌شناسی وضعیت موجود در می‌یابیم که چه مولفه‌هایی از نظام پایش و ارزیابی در حال حاضر وجود دارند و نقاط قوت و ضعف آنها کدام است. همچنین شفافیت اطلاعات در گردش و چگونگی کاربرد آنها نیز مشخص می‌شود.

شناسایی وضعیت موجود اولین مرحله از برنامه‌ریزی در هر سطح و حوزه‌ای است؛ شناسایی می‌تواند با رویکردهای مختلفی صورت پذیرد که از جمله آن‌ها می‌توان به شناسایی جامع یک سیستم با شناسایی ورودی‌ها و اهداف سیستم، شناسایی شاخص‌های خروجی، شناسایی زیرسیستم‌ها (شبکه‌ها و اجزا و فرایندها)، شناسایی نقاط کلیدی و گلوگاهی و... اشاره کرد. شناسایی و ارزیابی نظام علم و فناوری نیز شامل مراحل زیر خواهد بود:

- شناسایی قوانین، سیاست‌ها و دیگر منابع ورودی نظام علم و فناوری، مانند سرمایه‌های انسانی، منابع مالی و ...
- شناسایی خروجی‌های نظام علم و فناوری، با شاخص‌های خروجی ارزیابی و سنجش علم و فناوری همچون مقاله، کتاب و ...

- شناسایی نهادهای متولی ارتباطات و نقش هر یک در نظام علم و فناوری
- شناسایی مسائل و اولویت‌های کارکردی نظام علم و فناوری

لذا ارزیابی در چهار سطح «سیاست»، «سازمان‌ها»، «برنامه‌ها» و «پروژه‌ها» تعریف می‌شود. در این پروژه پس از شناسایی نهاد های متولی و بازیگران اصلی نظام پایش و ارزیابی علم و فناوری به بررسی سیاست‌ها و برنامه‌ها و پروژه‌ها در هر نهاد پرداخته شده و پس از آن با مدل منطقی نقاط مغفول و موازی کاری‌ها در این نظام استخراج می‌گردد.